

Verksamhetsplan 2022 (2023-2024)

Nämnden för hållbar utveckling

Fastställd i Nämnden för hållbar utveckling 2021-10-05, § 101

Innehåll

1. Inledning	3
2. Målområden.....	5
2.1: Målområde 1: Ett attraktivt Västernorrland med hållbar utveckling.....	5
2.2. Målområde 2: Region Västernorrland utvecklar arbetet för en god, jämlik och nära vård	8
2.3 Målområde 3: Vi skapar mervärde för befolkningen genom vår verksamhet.....	8
3. Ekonomi	11
3.1 Regionbidrag och andra resurser	11
3.2 Samägda- och samfinansierade verksamheter.....	11
3.3 Ekonomiska mål	12
3.4 Ekonomiska ramar.....	12
4. Konsekvenser och riskbedömning.....	13

1. Inledning

Nämndens verksamhetsplan bygger på Regionfullmäktiges fastställda regionplan 2022 - 2024, med dess långsiktiga målsättningar och mål. Nämndens verksamhetsplan upprättas för tre år, det vill säga med samma tidshorisont som regionplanen.

Nämndens mål utgår i första hand från regionplanens fastställda långsiktiga målområden (10 år och framåt) för Region Västernorrland. Till respektive målområde i regionplanen finns specifika mål (på 3 års sikt) angivna, därtill även ekonomiska mål.

Verksamhetsplanen följs löpande upp i form av delårs- och årsrapport samt genom uppföljning från förvaltningen på månadsbasis.

Grunduppdrag

Nämnden för hållbar utveckling ansvarar för Region Västernorrlands arbete med kultur och folkbildning, folkhälsa, miljö och hållbarhet, kollektivtrafik och sjukresor. Nämnden har budgetansvar för förvaltningen, där även det regionala utvecklingsuppdraget finns, vilket inkluderar tillväxtpolitik och infrastruktur. Även Region Västernorrlands internationella arbete utgår från förvaltningen.

Region Västernorrland är huvudman för Örnsköldsviks folkhögskola, Ålsta folkhögskola i Sundsvall och med kursgård i Fränsta, Ånge, samt Hola folkhögskola med kursgården i Kramfors och en filial i Sollefteå. Nämnden för hållbar utveckling är styrelse för de regiondrivna folkhögskolorna och ansvarar för dess drift och förvaltning av tillgångar samt beslutar om kurserna vid skola.

Nämnden har budgetansvar för förvaltningen Regional utvecklings samtliga uppdrag och förfogar över regionanslag för uppdraget. Finansieringen är förstärkt genom statliga medel för kultur genom kultursamverkansmodellen och statliga medel för folkbildning genom Folkbildningsrådet, liksom statliga medel för det regionala utvecklingsuppdraget genom ett förvaltningsanslag samt så kallade 1:1-medel för projekt- och företagsstöd. Regional utveckling driver löpande drygt 20 externt finansierade projekt, i olika stor omfattning, och genom dessa undersöks nya uppdrag, kunskap stärks och resurser mobiliseras för hållbar regional utveckling.

Nämndens löpande ägarstyrning

Nämnden ska under planperioden beakta och följa de styrdokument som reviderats under 2021, vad gäller Region Västernorrlands ägarstyrning. Målet är en utvecklad ägarstyrning av de uppdrag som nämnden organiserat i annan association än förvaltning. Följande juridiska personer har finansiering från nämndens budget, och nämnden ansvarar för den löpande så kallade ägarstyrningen:

Namn	Typ av juridisk person
Norrlands Nätverk för musikteater och dans	Kommunalförbund
Scenkonst Västernorrland AB	Aktiebolag
Stiftelsen Läns museet Västernorrland	Stiftelse
Samordningsförbundet i Härnösand Timrå	Samordningsförbund
Samordningsförbundet i Kramfors	Samordningsförbund
Samordningsförbundet i Sollefteå	Samordningsförbund
Samordningsförbundet i Sundsvall	Samordningsförbund
Samordningsförbundet i Ånge	Samordningsförbund
Samordningsförbundet i Örnsköldsvik	Samordningsförbund
Föreningsarkivet Västernorrland	Förening

Målstyrning

Omvärldens krav på regionen är fortsatt högt och nya frågor kan bli aktuella att hantera under planperioden. Hållbarhetsfrågan är mer angelägen än någonsin, krympande offentliga resurser i länet förutsätter ännu högre grad av gemensam mobilisering, kompetensfrågorna har hamnat högre upp på agendan och vi ser nya uppdrag genom den nya regionala utvecklingsstrategin och det regionala utvecklingsansvaret. Även vår samlade analyskapacitet behöver förstärkas. Nämnden ska fortsatt utveckla de områden inom digitalisering som etablerats och påbörjats under föregående period t o m 2021 för realisering av digitaliseringspolicyn inom organisationen.

Länets regionala utvecklingsstrategi för 2020 - 2030, fortsatt RUS, är målbild och de nya samverkansmetoderna är viktiga att utveckla, och analys och uppföljning blir starkt vägledande.

Region Västernorrlands verksamhet ska utgå från olika målgruppers behov och förutsättningar. För detta arbete utgör de horisontella perspektiven en vägledning. Perspektiven ska genomsyra all verksamhet och beaktas vid planering, beslut, genomförande och uppföljning.

Planarbetet inom kulturområdet och folkbildningsområdet kommer att vara ett viktigt utvecklingsområde, där särskilt fokus kommer att ligga på implementeringen av horisontella perspektiv. Samtliga planprocesser förutsätts hanteras i bred lokal och regional samverkan.

Ett annat område som kommer att ha stort fokus under planperioden är kollektivtrafiken. Under 2021 fattades ett antal beslut som kommer att påverka nämndens arbete de kommande åren, som exempelvis kollektivtrafikens organisering, den eventuella flytten av beställningscentralen liksom flyttat ägande av Norrtåg AB och AB Transitio. Arbetet med att ta fram en kollektivtrafikpolitisk plan kommer att påbörjas under 2022.

2. Målområden

2.1: Målområde 1: Ett attraktivt Västernorrland med hållbar utveckling

För att möta dagens och framtidens komplexa samhällsutmaningar krävs ett modigt regionalt ledarskap, vilket betyder att ta sig an utmaningar och samverka brett. Region Västernorrland ska, som regionalt utvecklingsansvarig aktör, med ansvar för stärkt folkhälsa och som partner i utveckling av nära vård, leda och samordna ett stort antal verksamheter samt leda genomförandet av länets regionala utvecklingsstrategi. Det är avgörande att Region Västernorrland axlar och stärker det regionala ledarskapet, i dialog och samverkan med kommunerna, regionerna i norra Sverige och andra aktörer.

De socioekonomiska förutsättningarna behöver stärkas, ohälsa och utanförskap minska och utbildningsnivån hos länets invånare höjas. Region Västernorrland ska också, tillsammans med andra aktörer, säkerställa en sammanhållen kollektivtrafik, en hållbar och välutbyggd fysisk och digital infrastruktur och kontinuerligt stödja tillväxtfrämjande insatser, för ett konkurrenskraftigt, hållbart och breddat näringsliv i hela länet. Målområdet innefattar också påverkansarbete för att stärka Västernorrland och norra Sverige på EU- och nationell nivå, vilket är avgörande för många delar av Region Västernorrlands verksamhetsområden och för länets utveckling i stort.

2.1.1 Mål: Region Västernorrland agerar som en sammanhållande kraft för en hållbar samhällsutveckling

INDIKATOR	Utfall 2019	Utfall 2020	Målnivå 2022	Målnivå 2024
Resor med kollektivtrafik, resor/inv. (%)	45,4	31,6	45	47
Förnybara drivmedel kollektivtrafik buss, andel (%)	98,9	-	Bibehållen nivå	Bibehållen nivå

Nämnden ska verka för omställning till hållbar utveckling inom samtliga hållbarhetsdimensioner, dels inom den egna organisationen, dels i samverkan med regionala aktörer, däribland Länsstyrelsen Västernorrland, detta i linje med länets regionala utvecklingsstrategi och övriga kopplade strategier, planer och program samt Agenda 2030. I uppdraget ligger även ansvaret för organisationens miljöledningssystem enligt ISO 14001.

Nämnden ska fortsatt bidra till att utveckla rollen som regionalt utvecklingsansvarig aktör, fortsatt RUA där RUS ligger till grund. Nämnden ska i sitt arbete verka för att genom de verksamheter nämnden förfogar bidra till att nå målsättningar i RUS. Under planperioden ska nämnden utveckla både påverkansarbetet och det internationella arbetet i enlighet med den nya inriktning som beslutats i Regionstyrelsen under hösten 2021. På liknande sätt ska nämnden beakta och utveckla dess samverkan med det civila samhället, i enlighet med utredningens förslag, som presenteras i slutet av 2022.

Inom målområdet inryms uppdraget rörande den regionala kollektivtrafiken. En övergripande målsättning är att, i samverkan med kommunerna och genom kollektivtrafikmyndigheten samt med Trafikverket, säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar regional kollektivtrafik för invånarna och näringslivet i Västernorrland. Detta sker bland annat genom att verka för ökad sammanhållning och harmonisering av kollektivtrafiken och dess samordningstjänster inom regionen, i förhållande till angränsande regioner och inom samägda verksamheter som exempelvis Norrtåg AB. Nämnden verkar även för en utveckling av den regionala och nationella järnvägstrafiken, där busstrafiken kompletterar den regionala stommen som utgörs av tågen.

Nämnden ska fortsatt verka för ökad samordning av sjukresor i kollektivtrafik i länet. Sjukresor är en form av resekostnadsersättning och inte en transportlösning, och nämndens målsättning är därför en ökad samordning, där samarbetet kring central bedömningsfunktion vid Din Tur är en viktig del, liksom det interna samarbetet inom Region Västernorrland kring sjukresoreglementet. Ett viktigt utvecklingsarbete pågår i samverkan med de norra regionerna, genom Norra sjukvårdsregionförbundet, NRF.

Kompetensförsörjningen inom länet är en avgörande fråga för länets utveckling, där spelar länets folkhögskolor en viktig roll för att utjämna utbildningsklyftor och höja bildningsnivån genom att skapa möjligheter för att alla ska få grundläggande behörighet från grundskola och gymnasium. Det regionala uppdraget inom bibliotek och läsfrämjande verkar också inom det samlade folkbildande uppdraget. Fortsatt prioriterat är därför att utveckla regionens folkhögskolor så att kursutbudet bidrar till att göra det möjligt för deltagarna att påverka sin livssituation och delta i samhällsutvecklingen. Folkhögskolorna är också viktiga aktörer i den regionala kompetensförsörjningen med yrkeskurser och eftergymnasiala kurser.

Folkhögskolorna finansieras till största del av statsbidrag och statens mål för folkbildningen vägleder såväl nämnden som förvaltningen. De statliga målsättningarna innefattar ett uttalat demokratiuppdrag, fokus på möjliggörande och stimulans av samhällsengagemang, social hållbarhet och stimulans av kulturintresse och delaktighet i kulturlivet.

Målet omfattar även nämndens arbete med att leda arbetet för att skapa en ny regional kulturplan, en ny regional biblioteksplan samt framtagandet av ny folkhögskoleplan. Samtliga tre planer ingår i nämndens grunduppdrag och ska beslutas under 2022 för att börja implementeras under 2023. Målsättningen är att planerna ska innehålla en tydligt uttryckt riktning utifrån nämndens prioriteringar.

Nämnden kommer fortsatt att verka för att kultur med bredd, spets och relevans utvecklas och tillgängliggörs i alla delar av länet. Inom kultur och bildningsuppdraget ska ett demokratiskt samhälle främjas genom tillgång till information och kunskap och fri åsiktsbildning, inte minst genom ökad digital delaktighet.

Västernorrland ska vara en plats där professionella utövare inom kulturområdet kan utvecklas och leva, med goda villkor och hög beredskap för nya initiativ och idéer. Den regionala kulturen ska ha verksamhet som väcker lust och är öppen för alla, samt erbjuda stöd och plattformar för fördjupning och högkvalitativ verksamhet. Nämnden intar en ledande roll för att främja den regionala kulturverksamheten genom arbetet i kultursamverkansmodellen.

Målet har ett tydligt hållbarhetsperspektiv, och här är nämndens ansvar för hållbarhetsarbetet inom Region Västernorrland genom fastställd hållbarhetsplan av stor betydelse. Genom Energikontoret Västernorrland har nämnden en viktig roll för energieffektivisering och klimatarbete tillsammans med lokala och regionala aktörer. Kontoret initierar och medverkar i en projektverksamhet som är relevant utifrån de behov som finns i länet för att nå en hållbar utveckling. Under planperioden ska Region Västernorrland fortsatt utveckla verksamheten utifrån utvärdering och analyser. Ambitionen är att skapa ett energikontor som är viktigt för hela länet, med nära kopplingar till RUS.

I arbetet ingår även att delta i relevanta interregionala och nationella politiska samverkansorgan samt att utarbeta en tydlig målbild för påverkansarbete.

2.1.2. Mål: Vi främjar förutsättningarna för god och jämlik folkhälsa i Västernorrland

INDIKATOR	Utfall 2019	Utfall 2020	Målnivå 2022	Målnivå 2024
Medellivslängd (kön)	Kvinnor: 83,2 Män: 79,7	Kvinnor: 83,4 Män: 79,8	Medellivslängden ska öka över tid, skillnader mellan olika grupper ska minska	Medellivslängden ska öka över tid, skillnader mellan olika grupper ska minska
Antal återstående år efter utbildningsnivå och kön. Visar förväntad livslängd vid 30 års ålder. Utfall 2020 visar utfall årsintervall 2016-2020	-	Män förgymnasial utbildning: 46,72 Män gymnasial utbildning: 50,55 Män eftergymnasial utbildning: 53,51 Kvinnor förgymnasial utbildning: 51,17 Kvinnor gymnasial utbildning: 54,0 Kvinnor eftergymnasial utbildning: 55,66	Medellivslängden ska öka över tid, skillnader mellan olika grupper ska minska	Medellivslängden ska öka över tid, skillnader mellan olika grupper ska minska
Självskattad hälsa åk 1 gymnasiet (kön) -Andel som uppger att de mår bra/mycket bra	Gymnasiet år 1 Flickor: 70 % Pojkar: 85 %	Gymnasiet år 1 Flickor: 70% Pojkar: 87%	Andelen som uppger att de har god/mycket god självskattad hälsa ska öka, skillnader mellan olika grupper ska minska.	Andelen som uppger att de har god/mycket god självskattad hälsa ska öka, skillnader mellan olika grupper ska minska.
Självskattad hälsa – vuxna (40-, 50, 60 år) (utb.nivå, kön) -Andel som uppger att de mår bra/mycket bra	40–50- och 60 år Kvinnor: 69 % Män: 71 %	40–50- och 60 år Kvinnor: 68 % Män: 73%	Andelen som uppger att de har god/mycket god självskattad hälsa ska öka, skillnader mellan olika grupper ska minska.	Andelen som uppger att de har god/mycket god självskattad hälsa ska öka, skillnader mellan olika grupper ska minska.

Nämnden ska under 2022 särskilt utveckla folkhälsoarbetet i två övergripande spår – det ena kopplat till utvecklingen av god och nära vård, och det andra att i samverkan med andra aktörer som exempelvis det civila samhället verka för hållbar regional utveckling i länet.

Regionens folkhälsoinsatser ska bidra till att öka andelen invånare med god hälsa och minska andelen med ohälsa som uppstår på grund av livsvillkor och levnadsvanor samt underlätta för individen att ta eget ansvar, agera hälsofrämjande och förebygga ohälsa. I regionens omställningsarbete mot en god och nära vård ska fokus flyttas från sjukdom och behandling till hälsofrämjande och förebyggande insatser. En förflyttning som bidrar till en friskare befolkning, vilket är en grundläggande regional utvecklingsfråga i omställning mot ett långsiktigt hållbart län.

En viktig del i nämndens ansvarsområde för en god och jämlik folkhälsa och som RUA, är att systematiskt följa och rapportera befolkningens hälsoläge. Ett uppdrag där vår samlade analyskapacitet behöver förstärkas.

Mat och fysisk aktivitet är kopplade till några av de främsta orsakerna till sjukdomsburden och förlorade friska levnadsår i Sverige. I Västernorrland är vi mindre fysiskt aktiva och har ett lägre intag av frukt och grönt jämfört med riket. Kopplat till detta kommer nämnden att verka för minskat stillasittande, ökad fysisk aktivitet samt förbättrade matvanor. Även samarbetet genom de sex samordningsförbunden är viktiga delar i arbetet för förbättrad folkhälsa.

Arbetet kopplat till CEMR-deklarationen (den europeiska deklarationen för jämställdhet på lokal och regional nivå), kommer att fortsätta. En kartläggning av jämställdhet inom Region Västernorrland har genomförts och nästa steg blir att utarbeta en handlingsplan för förbättrad jämställdhet.

Genom folkhögskolornas uppdrag att genom sin verksamhet göra det möjligt för en ökad mångfald av människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen, samt skolornas uppdrag att bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället ser vi att folkbildningen är en del av det breda folkhälsoarbetet.

På samma sätt kan nämnden arbeta genom sin anslagsbudget stärka arbetet med att involvera det civila samhället att nå regionplanens ambitioner. Här spelar även kulturverksamheterna roll, vid förvaltningen genom uppdrag för regional biblioteksverksamhet och konst, och i förlängningen genom de uppdrag som ges samfinansierade kulturinstitutioner som Scenkonst Västernorrland AB och stiftelsen Läns museet Västernorrland.

En utvecklad kollektivtrafik ger positiva effekter på folkhälsa, liksom hur nämnden når de målsättningar som finns i organisationens hållbarhetsplan.

2.2. Målområde 2: Region Västernorrland utvecklar arbetet för en god, jämlik och nära vård

2.2.1 Mål: Vi erbjuder vård som utgår från individens behov och är tillgänglig

2.2.2 Mål: Vi bedriver kunskapsbaserad, trygg och säker hälso- och sjukvård samt tandvård

Nämnden för hållbar utveckling har inte angett några indikatorer under målområde 2, utan har fokuserat på förflyttningarna under målområde 1 och 3. Områden och verksamheter inom nämnden kan ha behov av att arbeta med aktiviteter som ska leda till en förflyttning under detta målområde.

2.3 Målområde 3: Vi skapar mervärde för befolkningen genom vår verksamhet

Målområdet omfattar Region Västernorrlands interna uppdrag, med frågor som att vara attraktiv arbetsgivare för medarbetare och chefer samt att ha långsiktigt hållbara och effektiva processer, exempelvis inom ekonomi, organisationskultur, utvecklat ledar- och medarbetarskap samt digitalisering. Region Västernorrland ska också skapa förutsättningar för så kallade akademiska miljöer, vi som organisation både bidrar till aktuell forskning och gör det möjligt för medarbetare att forska och att fortbilda sig. Inom området ingår även frågor som rör utvecklingen av organisationens interna produkter och tjänster.

2.3.1 Mål: Vi erbjuder attraktiva arbetsplatser för medarbetare och chefer

INDIKATOR	Utfall 2019	Utfall 2020	Målnivå 2022	Målnivå 2024
HME Totalindex Hållbart medarbetarengagemang	83	82	Bibehållen nivå	Bibehållen nivå

Region Västernorrlands verksamheter ska bedrivas på ett hållbart sätt. Ett hållbart medarbetarskap innebär att medarbetarna ges förutsättningar till en god arbetsmiljö där man känner arbetsglädje, är delaktig i arbetet, har goda och attraktiva arbetsvillkor samt ges möjlighet till och tar ansvar i sin medarbetarroll. En viktig del i detta är en utvecklad dialog mellan ledning och medarbetare, där fackförbunden i sin roll som arbetstagarorganisationer är en naturlig part som företrädare för sina medlemmar. Det är viktigt att Region Västernorrland fortsätter att utveckla ledarskapet och ledarskapskulturen, utifrån tydligt samverkansfokus.

Nämnden behöver säkerställa att det på kort och längre sikt, finns de kompetenser som behövs inom nämndens verksamhetsområden och strävar därför efter att erbjuda utvecklings- och karriärmöjligheter samt en lärande miljö med möjlighet till kontinuerlig kompetensutveckling och möjlighet till forskning. För detta krävs utvecklad samverkan med universitet, högskolor och forskningsinstitut samt en koordinerad samverkan med länets kommuner och utbildningsaktörer

2.3.2 Mål: Vi främjar samarbete, innovation och utveckling

INDIKATOR	Utfall 2019	Utfall 2020	Målnivå 2022	Målnivå 2024
Delindex*, (HME), Styrning	81	81	Bibehållen nivå	Bibehållen nivå
Delindex*(HME), Ledarskap	84	83	Bibehållen nivå	Bibehållen nivå
Arbete sker i enlighet med nämndens ansvarsområden utifrån Hållbarhetsplan (Ja/Nej)	Nytt mått	Nytt mått	Ja	Ja
Arbete sker i enlighet med regionens rutiner för systematiskt arbetsmiljöarbete (Ja/Nej)	Nytt mått	Nytt mått	Ja	Ja

Region Västernorrland har ambitionen att organisationens egna verksamheter ska bidra till att genomföra RUS och genom detta uppnå de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. I Region Västernorrlands första hållbarhetsplan har de globala målen omformats till fyra övergripande mål som är vägledande för hela organisationen. Nämnden har som uppgift att följa upp genomförandet av hållbarhetsplanen under 2022 med utblick 2023 och 2024.

Nämnden ska därutöver även fortsatt säkerställa och utveckla det interna miljöledningssystemet. Miljöledningssystemet är ett arbetssätt för att kunna visa att vi följer alla de krav som kommer med miljöcertifikatet. Systemet innebär ständiga förbättringar efter genomförda revisioner men även utifrån egna prioriteringar.

Nämnden planerar att under 2022 påbörja ett arbete med klimatbudget för delar av Region Västernorrland. Hur arbetet kommer att utformas är beroende av nämndens kommande beslut under december månad.

Inom målområdet ska löpande verka för positiv utveckling av alla samfinansierade verksamheter inom nämndens ansvarsområden, genom dialoger, direktiv, fördelning av anslag och uppföljning av resultat samt förslag till förändringar i association om så behövs. Region Västernorrland har tillsammans med andra engagerat sig och driver en rad uppdrag och frågor i annan association än förvaltning. Detta gör vi för att vi behöver vara fler och starkare än att driva frågor ensamma. Några exempel på sådana organisationer är Scenkonst Västernorrland AB, stiftelsen Läns museet Västernorrland, och kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrland. För Region Västernorrland är det viktigt att följa upp resultatet av dessa verksamheter och ger dem förutsättningar att lyckas med sitt uppdrag i länet. Det är prioriterat att Region Västernorrland löpande följer upp att verksamheterna bedrivs effektivt och i den bästa organisationsformen. Ägarstyrning är därför prioriterad inom Region Västernorrland.

Nämnden ska fortsatt utveckla redan befintliga funktionella och strukturerade samverkansformer inom kultur- och folkbildningssektorn, samt utveckla en mer strategisk konstpolitik för ett tillgängligt och levande kulturutbud.

3. Ekonomi

Grunden för verksamheten inom Region Västernorrland är det som i kommunallagen benämns ”god ekonomisk hushållning”. Detta innebär att det ur ett finansiellt perspektiv krävs att Region Västernorrland har kostnadseffektiva verksamheter som hushållar med tillgängliga resurser samt har en god framförhållning i ekonomin.

Region Västernorrlands finansiella mål är en ekonomi i balans över tid. Den långsiktiga ambitionen är att klara generationsfrågan i finansieringen av dagens verksamhet fullt ut och återställa det egna kapitalet på 15–20 års sikt (inklusive ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998). För detta krävs en resultatnivå på cirka 180 miljoner kronor motsvarande i snitt kring två procent av intäkter från skatter och generella statsbidrag. Detta innebär att dagens generation skall bära de kostnader för service som den beslutar och konsumerar.

3.1 Regionbidrag och andra resurser

De anvisade resurserna till verksamheterna i form av regionbidrag är i delar långt mer begränsade än de politiska målen för Regional utveckling. Enligt regionfullmäktiges beslut om resursramar för 2022 så uppgår regionbidraget till 435,6 miljoner kronor. För att täcka behovet krävs en extern intäktfinansieringsgrad på cirka 25 procent för 2022. Finansieringsgapet täcks i första hand av statsbidrag till folkbildning och kultur, samt särskilda medel inom tillväxtområdet. Vidare täcks vissa utvecklingskostnader av projektmedel. Det är av största vikt att den förutsättningar för den externa finansieringen säkerställs. Samverkan inom organisationen kommer fortsatt att vara prioriterad, liksom samverkan med andra aktörer i länet. Här är ett utvecklat påverkansarbete av betydelse för planperioden.

Under 2021 beslutade regionfullmäktige, efter förvaltningens äskande, om utökat regionbidrag att tillföra 14,0 miljoner kronor för att klara av de ökade kostnaderna för tågtrafik och vagnhyra. Till 2022 har staten ökat sin bidragsnivå till tågtrafiken och regionfullmäktige beslutade då att sänka utökningen till 9,35 miljoner kronor för 2022 och framåt.

Hela regionen har en generell sänkt ramuppräkningsgrad med 0,5 procent för 2022 (2,5 procent) respektive 2023 (2,5 procent) till följd av minskad kostnadsökningstakt i enlighet med SKR:s bedömning av LPI-utvecklingen (Landstingsprisindex) kommande år. För år 2024 beräknas kostnadsökningstakten åter bli 3,0 procent.

Vidare har det inarbetats ett generellt krav på kostnadsreducering inom Regional utveckling med ytterligare 1 miljon kronor per år 2023 och 2024.

3.2 Samägda- och samfinansierade verksamheter

De verksamheter som Region Västernorrland driver i olika associationsformer har stora årliga anslag som ska rymmas inom de givna resursramarna. Hos dessa verksamheter finns sammantaget önskemål om utökade ramar, för i synnerhet utvecklingsområden eller för delar i verksamheten som uppfattas blivit eftersatta, och i vissa delar till drift.

Alla verksamheter som bedrivs både inom förvaltningen arbetar därför aktivt för att öka sin externa finansiering för att klara dagens och framtida utmaningar. Genom dialog, direktiv och annat verkar förvaltningen för att även se en ökning av extern finansiering av samfinansierade verksamheter.

Kostnadseffektivitet prioriteras

Samverkan med andra aktörer i länet är prioriterad, det möjliggör ökad kostnadseffektivitet. Extern finansiering genom projekt är prioriterad inom all verksamhet där det finns utvecklingsbehov. Nämndens möjligheter att växla upp regionbidraget med statliga medel ses som extra angeläget för att klara det breda hållbara regionala utvecklingsansvaret.

3.3 Ekonomiska mål

Nämndens mål är att ha en ekonomi i balans över tid. För att nå detta behövs långsiktig planering och modiga beslut vid rätt tidpunkt för att undvika en ryckig planering och verksamhet.

3.4 Ekonomiska ramar

Regionbidrag 2022 – 2024 (1 000-tals kronor, löpande priser)

	2022	2023	2024
Nämnden för hållbar utveckling	435 634	445 525	457 890

4. Konsekvenser och riskbedömning

Länet står inför omfattande demografiska utmaningar med en högre andel äldre invånare och en lägre andel i yrkesför ålder. Dessa utmaningar påverkar länets förutsättningar inom en rad områden, som exempelvis folkhälsa och kompetensförsörjning.

Folkhälsorapporten 2021 visar exempelvis att den självskattade hälsan är lägre i Västernorrland än i riket och kvinnor har lägre självskattad hälsa än män. Övervikt och fetma i den vuxna befolkningen fortsätter att öka i länet och ligger högre än riket. Den psykiska ohälsan ökar hos ungdomar och hos unga kvinnor. Rapporten visar även att ju lägre socioekonomisk position desto sämre hälsa hos individen.

De demografiska utmaningarna spelar även stor roll för kompetensförsörjning i regionen. Kompetensbristen är allt synligare och den påverkar de välfärdsuppdrag som vilar på nämnden.

Även digitaliseringen är avgörande för att klara välfärdsuppdragen och det är av stor betydelse hur nämnden ges möjligheter att verka inom detta område.

I regionplanen står det att det finns behov av ett arbete för en samlad styrning av den regionala kollektivtrafiken under ledning av Region Västernorrland samt att vi ska verka för en skatteväxlad finansiering av den kommunfinansierade trafiken. Kostnadsökningar inom kollektivtrafiken behöver hanteras i närtid, liksom ett omfattande arbete behövs att anpassa utbud, trafikslag, efterfrågan och hållbarhet. Kostnadsutvecklingen är i sig ett hot mot övriga verksamheter inom nämndens ansvarsområde. Inom nämnden för hållbar utveckling ser vi ett fortsatt arbete i länet för skatteväxling av trafiken.

Den externa finansieringen av folkhögskolorna med statsbidrag är beroende av politiska beslut på regeringsnivå. Under ett antal år har folkhögskolan växt kraftigt och nya resurser har tillskapats för att kunna möta olika samhällsutmaningar, inte minst på integrationsområdet. Den svenska folkhögskolan har aldrig varit större än vad den är idag och de nya uppdrag som kommit i spåren av Coronapandemin är prioriterade att utveckla. Av största vikt för regionens folkhögskolor, är att bibehålla en hög grad av extern finansiering, att undersöka nya samarbeten, och utvecklas genom projekt.

De regionala kulturverksamheternas roll för hållbarhet, för regional utveckling och för jämställd tillgänglighet till kultur i hela regionen blir allt mer angelägen. Kulturens större roll för kultur och välbefinnande, samt bidrag till ett rikt kulturutbud för äldre, och för barn och unga betonas under kommande år. Ett uppdrag finns även kring att bättre nyttja teknikens och digitaliseringens möjligheter inom konst och kulturområdet. Att utveckla den kulturella infrastrukturen är avgörande för hur vi - och de verksamheter som finansieras från Region Västernorrland - ska lyckas. Den förstärkning som aviserats för kultursamverkansmodellen är därför särskilt välkommen.

De estetiska folkhögskolekurserna är viktiga ur ett regionalt kulturpolitiskt perspektiv eftersom länet saknar högre utbildning inom de estetiska ämnena. Samverkan mellan folkhögskolorna är viktig, liksom samt utveckling av kurserna mot mer specialiserade utbildningar på hög konstnärlig nivå.